

ȘCOALA PRIMARĂ

ORGAN DE INFORMAȚIUNI A ÎNVĂȚĂTORILOR DIN REVIZORATUL ARADULUI

ABONAMENT:

Anual 40 Lei :: Exempl. 3 Lei

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:

SIMEON ALBU

ANUNȚURI:

Un șir 2 Lei

Indemnare

**cătră poporul românesc din Transilvania,
Bănat și părțile ungurene.**

Neamul românesc a fost în trecut și este încă și azi neam de plugari. Românul și-a iubit pământul țării sale și atunci, când îl muncia pentru stăpânul său străin de neamul și de legea sa. L-a iubit și mai mult, când după desființarea iobăgiei a ajuns stăpân pe glia strămoșească, udată cu atâtea lacrimi amare.

Dar acum, când fiecare plugar va primi prin lege pământ, de unde să-și poată susține familia sa, sufletul țaranului român va fi cu atât mai mult legat de glia străbună, că a răscumpărat-o cu cea mai prețioasă comoară a neamului său, cu sângele eroilor noștri. Iubirea lui pentru pământul strămoșesc l-a ținut chiar și în cele mai grele zile de mizerie lângă moșiară sa.

Poporul românesc a dat dintre toate celelalte popoare conlocuitoare cel mai mic număr de emigranți în America. El a rămas în țara sa, lângă familia sa; a răbdător, a suferit și a tăcut. A muncit și a susținut țara.

Dar oricât ar fi de lipsă pământul unei țări pentru susținerea poporului, totuși, bogăția neamului nu stă numai în pământ și înflorirea unei țări atârână înainte de toate de industria, de meseriile multe și dezvoltate ale poporului.

S'a zis de atâtea ori, că *meseria-i plug de aur*. N'avem decât să ne uităm la marile popoare ale lumii, ca să vedem adevărul cu ochii. Cu ce și-a făcut America bogăția ei ca din povești?

Cu fabricile, cu meseriile, cu industria!

De ce este *Anglia* cea mai bogată țară din Europa? Pentru că industria ei este cea mai dezvoltată.

De ce a intrat *Anglia* în război contra Germaniei?

Pentru că mașinile germane erau răspândite în toată lumea, industria germană era atât de puternică, și bogăția Germaniei atât de mare, încât amenința *Anglia* să o întrecă.

Dar meseriile nu sunt numai pentru înbogățirea oamenilor și a națiunii, ele sunt de neapărată tre-

buintă mai înainte de toate pentru lipsele țării și ale poporului.

Gândiți-vă numai la *lemnul pădurilor noastre*. Câte ferestree, câte fabrici de mobile nu ne vor trebui, pentru ca să ajutăm pe toți, cei ce voesc să-și zidească casele nimicite de focul războiului, să-și repare casele și uneltele lor de lucru, stricate și părăsite!

Și e vorba ca la orașe să se înființeze fabrici pentru construirea de case de lemn. Câți oameni nu ne vor trebui și la aceste fabrici!

Dar la multele *fabrici de fier*. De unde ne vin toate uneltele economice: plugul, grapa, coasa, dalta, ciocanul, cu un cuvânt toate acele lucruri, fără de cari nu putem munci.

Industria așadară prelucră ferul și lemnul țării noastre prefăcându-le în unelte trebuincioase pentru viața de toate zilele.

Pentru dezvoltarea acestei industrii ne trebuiesc două lucruri: *oameni și bani*.

Dacă acești oameni nu-i vom lua dintre țărani noștri harnici și cinștiți, ce se va întâmpla? Vor veni străinii, ne vor năpădi, vor stoarce ei mierea din pământul țării noastre și se vor înbogăți în curând făcându-ne pe noi slugele lor.

Cine are industria țării în mână, are și bogăția țării. Și pentru ca să scoatem toate bogățiile țării: *sarea, petrolul, cărbunile, ferul* din pământul țării, va trebui să ne adunăm noi milioanele de săraci, țărani, bănișorii noștri și să impledecăm capitalul străin, să vină la noi. Căci el e ca lipitoarea; nu pleacă dintr'un loc, până nu suge tot sângele.

Vedeți dară, cum industria țării caută să scoată din pământ totul, de ce are trebuință neamul nostru și să prelucre materia brută pentru folosul poporului.

Materia brută, prelucrată de industrie, o împarte comerțul, după trebuințele vieții, în diferitele părți ale țării. Și cât este de trebuincios comerțul, și cât este de rentabil, o vedem mai cu seama astăzi, când, fiindu-ne închise granițele, nu ne putem aduce lucrurile, de cari avem trebuință, din acele țări, unde se găsesc mai ieftin, ca în Germania, America sau Rusia.

Dacă s'ar asemăna industria unei țări cu stomacul omului, care toate materiile, ce le primește, le

prelucră și preface în sânge, ca să poată susține trupul omului, în tocmai cum prelucră industria materialele brute ale pământului, ca să susțină poporul, atunci ar trebui să asemănăm funcția comerțului în economia națională cu funcția inimii, care prin vinele sale duce sângele acolo, unde este lipsă de el, în tocmai ca comerțul, care imparte marfa, prelucrată de industrie, după trebuințele poporului.

Astfel se înlănțuiesc funcțiile de viață economică ale statului: plugăria, meseriile și negoțul strâns și nedespărțite una de alta.

Și în toate aceste ramuri ne trebuie mii și mii de oameni. Căci nu poate fi vorba numai de binele câtorva, cari vor îmbrățișa aceste cariere de câștig. Ci este totodată și interesul statului român, ca aceste bogății, cari vor răsări din pământul românesc, prin hărnicia și cinstea țaranului român, să rămână în mâinile Românilor (să nu treacă la străini) pentru vecii vecilor.

Dacă doriți deci fericirea fiilor și nepoților voștri, dați-i la meserii și la negoț, căci vă vor binecuvânta amintirea și ei și nepoții lor!

Dar nicăiri, nici chiar la lucrul pământului, astăzi nu mai ajunge știința din trecut. Ați văzut prin țările, pe unde ați umblat în timpul războiului, pluguri și mașini, cu cari lucră pământul și ați văzut și deosebirea la recoltă, adică la secere sau la cules. S'au schimbat vremurile. Trebuie să ne schimbăm și noi, dacă vrem să trăim mai ușor și mai bine.

Să învățăm! Da! carte ne trebuie, cât de multă carte. *Învățătura!* În Cartea Înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirach, cetim în vechiul Testament, că „*rușinea tatălui este fiul neînvățat!*” (capitol 22 vers 3.) Dacă înainte de asta cu mii de ani a fost rușine să nu dele părinții învățătura copiilor lor, cu cât mai vărtos astăzi, în veacul lumii, al științei, este rușine, să nu dai carte fiului tău.

Și apoi, că de ce folos a fost și este învățătura la singuratici și la popoare, ne-o arată și exemplul poporului evreu, care a numărat în toate timpurile printre cei mai bogați oameni din lume mulți dintre fii săi. Omul fără carte e ca orbul în lume. El numai atâta știe, ce se îndură alții să-i spue. Iar omul cu carte strebate în câteva clipe lumea. El știe cum se lucră pământul în Franța, în America, știe unde se găsesc cele mai bune mașini de sămănat, de arat, de cosit, de treerat, el știe unde se pot vinde mai bine vitele, grâul, cucuruzul; unde se poate cumpăra mai ieftin tot, de ceea ce are trebuință. Căci și Scriptura zice: „*Fiule din tinerețile tale alege învățătura și până la căruntetele tale vei afla înțelepciune. Ca și cel ce ară și seamănă, apropie-te la ea și așteaptă rodurile ei cele bune. Că cu lucrarea ei puțin te vei osteni și curând vei mânca din roadele ei.*” (Cap. 6 vers 18—20).

Dar afară de aceea, că fiecare se fericește mult mai ușor dacă știe carte, mai este și un alt motiv.

ca toți să ne dăm copiii la învățatură. Este aceasta o datorie națională. Statul românesc este un stat național și voim să rămână românesc pentru totdeauna. Este dar interesul nostru al tuturor, ca în slujbile statului, și în fruntea așezămintelor private, pe la bănci, fabrici s. a. să ajungă oameni luminați și cinstiți, români buni și învățați înainte de toate.

Alegeți voi, înțelepții satelor noastre, dintre copiii de școală pe cei mai buni și-i îndemnați la învățatură, la îmbrățișarea meseriilor și a negoțului.

Căci nu este deosebire între lucru și lucru. Ori-ce muncă cinstită înaltă, nobilitează sufletul.

Astăzi meseriașul sau comerciantul este totașa de cinstit, ca și slujbașul din cancelărie. Și va fi în viitor din ce în ce tot mai mult, în măsura, în care l-se va mări cultura sa națională și va crește cinstea sa în ochii oamenilor. Și tot așa și la popoare. Cu cât este la un popor cultura și știința mai dezvoltată, cu atât va fi și el mai bogat. Căci dela cultura unui popor atârână și bunăstarea lui materială. Un adevăr vechiu și veșnic, exprimat atât de simplu deja în vechiul Testament:

„*Luați învățatură, că mult număr de argint și mult aur veți câștiga cu ea; că este comoară nesfârșită oamenilor învățătura și ajunge dela margini până la margini cu țările și întocmește toate cu folos.*” Înțelepciunea lui Solomon cap. 8 vers 1.)

Trimiteți deci tinerii cât de mulți și cât de buni la învățatură, la meserii, pentru fericirea lor, pentru mândria satului vostru și pentru binele neamului nostru!

Din partea sa Statul românesc va da sprijinul. El a întocmit la orașe rândueli bune pentru copiii pe care-i veți trimite acolo și le va da tot ajutorul de care au lipsă.

Dumnezeu să ajute gândului bun!

Cluj, în 29/III. 1920.

Pt. Șeful resortului:
Dr. O. Ghibu.

PARTEA OFICIALĂ.

No. 1709/1922. — **Pagubele ce se fac la căile ferate.** Directoratul General din Cluj al Ministerului instrucțiunii cu No. 8078/922 îndatorează învățătorimea a atrage atențiunea școlărilor asupra importanței mari ce o au căile ferate în viața statului și ai sfătui binevoitor ca se nu se atingă, să nu strice și să nu înstreineze lucrurile aparținătoare acestora. Motivul pentru care să crede de bine acest lucru este, că în multe părți sau stricat instalațiunile căilor ferate și lucrurile aparținătoare, scripeți, sârme, lanțuri, ect. sau aflat ca jucării la copii din școala primară. Domnii învățători sunt invitați a atrage atențiunea școlărilor asupra acestor împrejurări și asupra pedepselor ce vor trebui să îndure părinții acelor la cari se vor mai afla atari lucruri.

Arad, la 16 Mai 1922.

Moldovan, revizor.

No. 1782/1922. — **Prezentarea planului analitic și orarului pentru anul școlar viitor.** Atragem atențiunea învățătorilor asupra dispozițiilor cuprinse în punct 2 al art. VI. din Regulamentul despre drepturile și datorițele directorilor și învățătorilor No. 3323/1920, conform căruia învățătorii trebuie să facă an de an planul analitic și orarul și să-l prezinte Revizoratului școlar pentru aprobare, *cel mult până la 30 Iunie.*

În urmare, fiecare învățător va prezenta planul analitic și orarul pentru anul școlar viitor, până la terminat fixat.

Contra celor ce nu se vor conforma acestui ordin, vom fi necesitați a introduce procedura disciplinară, conform art. VII. din Regulamentul amintit.

Arad, la 12 Maiu 1922.

Moldovan, revizor.

No. 1795/1922. — **„Ocotirea mamelor și a copiilor.”** O misiune mai creștinească și patriotică ca aceasta nu ne putem închipui. Să dai scut și ajutor mamelor în clipele cele mai importante a-le vieții, să alini durerile mamei și să mântui viața omului născut între împrejurări critice.

Învățătorii cari știu să se însuflețească de acte umanitare mai mult de cât ori cine, vor cuprinde și acest lucru în programa activității lor, aranjând o zi de peste an pentru „Ziua copiilor” în care vor aduna banii economisați de ei pentru sprijinirea acțiunii ce o desvoaltă în acest scop, „Federațiunea din Arad pentru ocotirea mamelor și a copiilor.”

Defigem în scopul acesta ziua de 10 Iunie și rugăm ca bani adunați să-i administrați Revizoratului școlar dinpreună cu listele contribuenților.

Arad, la 16 Maiu 1922.

Moldovan, revizor.

No. 1821/1922. — **Școalele învățătorilor statificați în cursul anului 1921—22,** în baza ordinului 12053/922 sunt școale de stat. Cu privire la aceste școale susamintitul ordin dispune următoarele:

1. Terminul pentru ținerea examenului de sfârșitul anului școlar îl vor fixa revizorii școlari în acord cu protopopii ca inspectori școlari.

2. Examenele vor fi conduse de revizorii și subrevizorii școlari sau delegații lor. Examenul de religie și cântarea bisericească însă va fi prezidat de reprezentantul bisericii.

3. Toate registrele școlare: matricula, registru de prezență și clasificării, certificatele școlare și coala statistică asupra datelor școlare și a-le învățătorului se vor complecta cu indicarea caracterului de stat al școlii. Asemenea și sigilul școlar.

Notăm aici, că din partea Revizoratului școlar s'au luat dispoziții pentru fixarea termenului de examen în acord cu Domnii protopopi și despre rezultat vom aviza pe cei interesați.

Dacă din orice motiv revizorul școlar nu va fi în poziția de a fixa acel termen în senzul acestui ordin, examenele se vor ținea în baza ordinului dat de Re-

vizorat sub No. 1452/922 și publicat Nr. 9 al Școalei Primare.

În baza acestui ordin conducătorii școalelor se vor îngriji de timpuriu de pregătirea sigilului școlar cu emblema statului și cu inscripția „România. Școala de stat din comuna . . .” Certificatele școlare provăzute cu altfel de sigil se vor confisca.”

Arad, la 16 Maiu 1922.

Moldovan, revizor.

No. 1903/922. — **Propagande pentru îmbrățișarea meseriilor, negoțului și școalei.** Apropiindu-se sărbătoarea Pogorîrei Duhului Sfânt, atragem din nou atențiunea directorilor, învățătorilor conducători și a sfaturilor școlare, asupra ordinului Cons. Dirigent, Resolțul Cultelor și Instrucțiunii No. 7185/1920 VI. dat în chestia propagandei la sate pentru îmbrățișarea meseriei, a negoțului și a școalei.

Conform ordinului amintit, propaganda aceasta se va desfășura în cele două zile ale Pogorîrei Duhului sfânt în fiecare an. În acest scop vă veți pune în conțelegere cu preoții, cari vor vorbi credincioșilor în biserică în ziua primă de Rusalii în cadrul unei predici despre folosul învățaturii și meseriilor și despre trebuința, ca părinții să-și dea copiii la învățătură și meserii.

A doua zi de Rusalii, după serviciul D-zeesc se va ținea la școală ori în alt loc potrivit o adunare poporală, convocată de statul școlar și condusă de președintele acestuia, sau de un locțiitor al său. Aici se va face o dare de seamă publică despre starea comunei, insistând asupra lipsei de oameni învățați și meseriași. Se va face apel la oameni să-și dea copiii la învățătură și meserii. Tot atunci se va continua cu augmentarea fondurilor create în anii trecuți în scopul de a ajutama copiii săraci cari vor fi trimiși la școli secundare, ori meserii.

Conspectul copiilor cari doresc a se aplica la meserii ni-se va prezenta ulterior. Conspectul va avea următoarele rubrici: numărul curent, numele copilului, numele părinților, data nașterii, câte clase primare a terminat, la ce meserie ar dori să se aplice, cu ce l-ar putea prevedea părinții.

Fiecare comună va face raport asupra rezultatului activității desfășurate pe care îl va prezenta până la 20 Iunie a. c. În acel raport va da seamă exact despre banii adunați până acum și despre modul cum se capitalizează.

Pentru orientare, comunicăm în altă parte a organului „Școala Primară” și „Indemnarea” trimisă cu No. de mai sus.

Arad, la 20 Maiu 1922. *Moldovan, revizor.*

Nr. 1941/1922. — Preoții ca învățători: Pentru orientare comunicăm ordinul Directoratului General din Cluj al Ministerului Instrucțiunii No. 5700/1922.

Cople: Ministerul Instrucțiunii Directoratul General Cluj. 10/III. 1922; No. 5700/1922. secția VI. s'a întâmplat mai de multe ori; că în școlile pri-

mare confesionale din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș contra dispozițiilor §§-ilor 133 și 141 ai legii XXXVIII. din 1868 s'au unit posturile de preot cu cele de învățători cu toate, că preoții nu au diplomă de învățători sau chiar din pricina acestor două funcții își neglijează datoriile de învățători și educatori, precum și dreptul de supremă inspecție a statului este zădărnicit. Pentru a înlătura starea aceasta păgubitoare instrucțiunii publice, declarăm, că nu mai permitem funcționarea preoților în învățământul primar și autoritățile superioare ale confesiunilor sunt invitate să binevoiască a lua toate demersurile necesare, ca în școlile primare confesionale de sub jurisdicția lor începând cu 1 Septembrie, 1922, să fie aplicați numai învățători cvalificați. Dar, după ce sunt comune unde învățământul primar nu se poate continua numai cu angajarea preotului, suntem dispuși în cazuri excepționale, la cererea susținătorului de școală din caz în caz, după aprecierea împrejurărilor locale, a acorda învoirea prealabilă pentru angajarea preoților în învățământul primar. Cererile de această natură se vor adresa Ministerului Instrucțiunii, Directoratul General, Cluj și înzestra cu următoarele documente:

1. Diploma de preot ;

2. Diploma de învățător ;

3. Certificat comunal, că respectivul este cetățean român, bucurându-se de toate drepturile civile și politice ;

4. Certificat comunal, că învățământul primar, în lipsa de învățător stagnează mai mult decât un an. Petițiile întocmite conform dispozițiilor de mai sus, sunt de a se prezenta comitetului administrativ, care după ascultarea revizorului școlar le trimite prezidiul autorităților în drept cu opinie motivată.

Comitetele administrative județene și cele orășenești sunt îndrumate, ca dela 1 Septembrie 1922 să oprească funcționarea în învățământul primar a acelor preoți, cari nu posed aprobarea noastră prealabilă.

Arad, la 22 Mai 1922.

Moldovan, revizor.

No. 1943/1922. — **Lucrările de improprietărire.** Ministerul de agricultură avizează că învățătorii sub diferite pretexte se subtrag și nu iau parte la ședințele comitetelor locale pentru facerea tablourilor de improprietărire.

Deoarece învățătorii conform disp. art. 130 din regulamentul pentru aplicarea reformei sunt membrii de drept ai acelor comitete, sunt de obligați din oficiu a participa la această lucrare.

Contra celor ce vor absenta se vor lua demersuri în consecință.

Moldovan, revizor.

DIVERSE.

Societatea apicultorilor din județul Arad, își va ține adunarea generală de constituire în sala mică a județului la 9 Iunie 11 ore a. m. Învățătorii și alții apicultori români să nu lipsească dela aceasta întrunire.

Denumiri. Directoratul General, Ministerul Instrucțiunii a denumit în calitate de învățători titulari la școlile de stat cu Ord. No 7294/1922 pe Gheorghe Muntean la Măsca și pe Gheorghe Tomșa la Holt, cu ord. No. 7340/922 pe Ioan M. Bârnaure la Bonțești, cu ord. No 3992/1922 pe Elisaveta Piroșka la Iratoșul-mic, pe Dimitrie Suciu la Pil, pe Romul Luțai la Crocna, pe Maria Bojhos la Sederhat, pe Leontina Covaciu la Ghiulița, pe Stefan Faur la Sinte, pe Olga Zachariás la Variașul-mic, pe Traian Codrean la Macea. În calitate de inv. suplinitori au fost numiți: cu ord. No. 3992/1922. Stefan Stanijan la Mădrijești, George Nedescu la Secaș, Mărioara Marcoviciu la Almaș, Alexandru Brânda la Budești și Sofia Dima la Pecica (acești din urmă tolerați) și cu ord. No. 7347/1922 a fost numit de inv. suplinitor Nicolae Țapârdea la Corbești.

Crucea roșie a școlarilor. (Continuare.) Au mai intrat colecte dela școlile conduse de învățătorii :

Iulian Lucuța Pauliș	28.—
Iacob Woltz	38.—
Ioan Schmidt	18.—
Sofia Stan	9.—
Cornelia Moldovan Halmagi	13.—
Mihai Vidu	59.—
Mihai Părvu Apateu	22.—
Emilian Cătana	20.—
Const. Floruț Aldești	15.—
Coriolan Martin Cinteiu	19.—
Zelma Hofmann Arad	11.—
Ilma Csábi	40.—
Gizela Szántó	31.—
Ema Tones	9.—
Maria Biro	9.—
Paul Görög Șeitin	30.—
Edmund Bérczi Arad	16.—
Ladislau Szarka	15.—
Iosif Korom	6.—
Antoni Schleifer	28.—
Ecatarina Balázs	21.—
Carol Kresz	15.—
Petru Marincovics Arad	6.—
Maria Marincovics Arad	20.—

Suma încursă până de prezent 14031.63

INFORMAȚIUNI.

S. T. în C. Școala s'a statificat? Da, da. Sub școală însă nu înțelegem edificiul !

I. N. în T. Și cu mândra și cu draga. Nu se poate. Declarația ce ți-sa stors în Februarie sa nulificat prin decretul primit în April și pe care nu l-ai refuzat. Postul la școala confesionala a devenit vacant prin faptul denumirii la stat și prin ridicarea salariului dela stat pe April. Ținându-te de ambele cazuri prevederile legii. Dacă te ții de declarație, ai comis delict prin arădicarea salariului dela stat în necompetență. Dacă te ții de decretul primit, nu ești în drept a reclama competențele dela confesiune.

P. I. în R. Ce va fi cu diferența pe Nov.—April? Domnul ministru Angheliescu a declarat că aceasta e o chestiune grea, dar dacă li-sa promis învățătorilor, li-se va da. Să fim cu răbdare.